

Stichting Burgercomité Haren

p/a Rijksstraatweg 23
9752 AA Haren
burgercomiteharen@gmail.com
06 22473694

Afschrift

Aan de heer drs. F.M.J. Hendrickx,
Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
E-mail: cie.biza@tweedekamer.nl

Reactie op wetsvoorstel
Samenvoeging Groningen, Haren
en Ten Boer (34805)

Haren, 23 november 2017

Geachte heer Hendrickx,

De Stichting Burgercomité Haren (hierna: Burgercomité) maakt graag gebruik van de geboden gelegenheid aan de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken een reactie te geven op het wetsvoorstel 34 805. De reactie wordt uitdrukkelijk ondersteund door 93 burgers van Haren, waaronder drie ereburgers. Hun namen staan voor de brede basis die het Burgercomité – een netwerkorganisatie van betrokken inwoners en ondernemers – binnen de Harener gemeenschap heeft.

Samenvatting

In het rapport *De ongemakkelijke waarheid over het herindelingsdossier Haren* wordt aangetoond dat het wetsvoorstel 34 805 met betrekking tot Haren niet zorgvuldig, behoorlijk en rechtmatig is voorbereid door de provincie Groningen. De regering heeft de Tweede Kamer en de Raad van State hierover niet deugdelijk geïnformeerd. Dit is in hoofdzaak terug te voeren op het provinciale herindelingsadvies. Een onafhankelijk onderzoek door minister Ollongren is dringend gewenst. Om te voorkomen dat Groningen en Ten Boer worden gehinderd in de realisering van de door hen beoogde herindeling via een lichte samenvoeging per 1 januari 2019, dient Haren uit het wetsvoorstel te worden gehaald.

De Minister van BZK moet erop kunnen vertrouwen dat een provinciebestuur de waarheid spreekt

Tijdens het Kamerdebat met en over minister Van der Steur op 26 januari 2017 heeft de fractievoorzitter van de SGP, de heer Van der Staaij, erop gewezen dat voor het vertrouwen in bewindspersonen essentieel is dat de Kamer ervan op aankan dat de informatievoorziening deugt en bewindspersonen de waarheid spreken (h-tk-20162017-45-7, blz. 8). Dit brengt met zich mee dat, wanneer een provinciebestuur toepassing heeft gegeven aan artikel 8 Wet algemene regels herindeling (arhi), de minister van BZK ervan op aan moet kunnen dat hij wordt voorzien van een deugdelijk herindelingsadvies en dat de leden van het betrokken provinciebestuur de waarheid spreken. Een herindelingsprocedure is een noodzakelijke eerste fase van de voorbereiding van een wetsvoorstel tot herindeling, waarvoor de minister van BZK politiek verantwoordelijk is.

Ongemakkelijke waarheid

Het Burgercomité heeft geconstateerd dat de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel geen waarheidsgetrouw beeld geeft van de door de provincie Groningen gevoerde herindelingsprocedure en van hetgeen daaraan vooraf is gegaan met betrekking tot de gemeente Haren. Dit was geen verrassing. Op 9 januari 2017 had het Burgercomité de Commissaris van de Koning en zijn kabinetschef er reeds op gewezen dat de inhoud van het (ontwerp) herindelingsadvies, met inbegrip van de *Reactienota zienswijzen*, zoals dit door het college van GS aan Provinciale Staten ter vaststelling was aangeboden, op veel punten niet klopte. Er stonden onjuistheden en halve waarheden in, terwijl ook relevante feiten en omstandigheden ten onrechte niet vermeld waren.

Provinciale Staten zijn vervolgens door het Burgercomité driemaal gewaarschuwd dat het (ontwerp) herindelingsadvies niet deugde en de wetgever dreigde te worden misleid. Desondanks hebben zij het herindelingsadvies op 1 februari 2017 ongewijzigd vastgesteld. Aansluitend is dit naar minister Plasterk gestuurd.

Het provinciebestuur had er alle reden voor om de ware gang van zaken rond de gewenste samenvoeging van de dorpen Haren, Glimmen, Onnen en Noorderlaren bij de stad Groningen voor de wetgever te versluieren. Dit laat het rapport *De ongemakkelijke waarheid over het herindelingsdossier Haren* zien. Dit rapport dat deel uitmaakt van deze reactie, is los bijgevoegd; de samenvatting staat op het laatste blad van deze brief. Het rapport is het resultaat van een zorgvuldige juridische en bestuurlijke toetsing van het optreden van het provinciebestuur door het Burgercomité. Alle erin vermelde feiten zijn verifieerbaar. Tijdens de voorbereiding van het rapport is een concept ter kritische beoordeling voorgelegd aan twee onafhankelijke deskundigen, te weten een bestuursrechtjurist en een bestuurskundige. Beiden hebben de verrichte toetsing juist bevonden en enkele aanvullende suggesties gedaan die in het rapport een plaats hebben gekregen.

De conclusie van het provinciebestuur in § 3.1. van de *Reactienota zienswijzen* dat het “rechtmatig, zorgvuldig en behoorlijk” heeft gehandeld, wordt op een groot aantal punten door het rapport gelogenstraft. Dit geldt ook voor de reactie van de oppositiefracties in de raad van Haren op het wetsvoorstel in hun brief d.d. 30 oktober 2017 aan de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, waarin zij zonder nadere adstructie stellen dat “sinds 2014 een zorgvuldig proces is doorlopen”.

De Ministerraad, Raad van State en Tweede Kamer zijn onjuist en selectief geïnformeerd

Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat bij de verdere voorbereiding van het wetsvoorstel binnen het ministerie van BZK is gevaren op het herindelingsadvies. Een eigen beoordeling van het proces, lees het handelen van de provincie jegens de gemeente Haren, heeft geen aanwijsbare sporen achtergelaten of is misschien zelfs achterwege gebleven. Om meerdere redenen is dit opmerkelijk.

Op 21 juli 2016 had de gemeente Haren de minister van BZK verzocht om schorsing en vernietiging van de besluiten van gedeputeerde staten van Groningen van 30 maart 2016 en 28 juni 2016, beide gebaseerd op artikel 8 Wet arhi, wegens strijd met de wet en het algemeen belang. Bij brief van 19 augustus 2016 werd de gemeente bericht dat de minister dit verzoek had afgewezen. Een toetsing van genoemde besluiten werd niet opportuun geacht zolang de minister geen herindelingsadvies van de provincie had ontvangen. De minister: “Daarna volgt een oordeel van mij en mogelijk de wetgever. Ik acht het niet opportuun vooruit te lopen op deze (inhoudelijke en procedurele) beoordeling.” Met deze toezegging werd de verwachting gewekt dat het handelen van de provincie op een later moment grondig zou worden beoordeeld.

Op 12 januari 2017 lichtte het Burgercomité minister Plasterk per brief aan de hand van een reeks heel concrete punten in over tekortkomingen van het ontwerp herindelingsadvies en het hiermee verbonden risico van misleiding van de wetgever. In deze brief werd tevens herinnerd aan de toezegging die de minister in de brief van 19 augustus 2016 deed. Vervolgens, bij brief van 7 februari 2017, attendeerde het Burgercomité de minister er nogmaals op dat hij er niet op kon vertrouwen dat hij zich op basis van het vastgestelde herindelingsadvies in combinatie met de ingediende zienswijzen een goed beeld zou kunnen vormen van de door de provincie gevoerde procedure. De minister werd er toen voorts aan herinnerd dat de Hoge Raad in zijn arrest van 19 november 1999 (ECLI:NL:HR:AA1056) overwoog dat de beoordeling van een herindelingsprocedure gericht op de totstandkoming van een wet in formele zin, bij uitsluiting toekomt aan de wetgever. Tegen die achtergrond heeft het Burgercomité de minister gevraagd om toepassing van hoor en wederhoor ten behoeve van een evenwichtige beoordeling, door aan de gemeente Haren en het Burgercomité gelegenheid te bieden aan de minister en/of zijn medewerkers mondeling hun kijk op de gang van zaken op een met feiten onderbouwde wijze naar voren te brengen.

Dit verzoek werd op 17 februari 2017 door de minister per brief afgewezen, met als argument: “Gezien de wettelijke procedure ten aanzien van herindelingen is het niet gebruikelijk dat ik of mijn ambtenaren in deze fase van het herindelingsproces gesprekken voeren met belanghebbenden”. Wel zegde de minister toe dat hij de argumenten van het Burgercomité die “in de zienswijzen en correspondentie naar voren zijn gebracht” bij zijn beoordeling van het herindelingsadvies zou betrekken.

Op 24 mei j.l. kreeg het Burgercomité onverwacht toch de mogelijkheid tot wederhoor in een gesprek met de betrokken directeur en twee van zijn medewerkers. Kort daarna overkwam het college van Haren hetzelfde. Het lijkt erop dat die late uitnodigingen om louter formele redenen werden gedaan. Het onderhoud, waarin andermaal op de staatsrechtelijke, bestuursrechtelijke en democratische onvolkomenheden werd gewezen, heeft in beide gevallen geen enkel aanwijsbaar gevolg voor het wetsvoorstel en de Memorie van Toelichting gehad.

Het achterwege laten van een eigen beoordeling van het handelen van de provincie of het klakkeloos volgen van de argumentatie van de provincie is bovendien, zeker als er duidelijke signalen zijn dat dit traject omstreden is, nauwelijks of niet te verenigen met de politieke verantwoordelijkheid van de minister voor het eerste deel van het voorbereidingstraject van een wetsvoorstel tot herindeling. Een onkritische behandeling is in zo’n situatie evenmin verenigbaar met de uitspraak van de minister Plasterk, gedaan tijdens een AO met de vaste commissie op 3 juli 2013 over het nieuwe *Beleidskader gemeentelijke herindeling*, dat de Tweede Kamer de uiteindelijke tegenkracht is tegen activistische provincies. De minister verduidelijkte dit als volgt: “De Kamer beoordeelt uiteindelijk of men er zo verstandig mee is omgegaan dat ze het resultaat ook kan dragen. De Kamer is er altijd zelf bij. Ik hoop eerlijk gezegd wel dat de provincies, zolang ze zich redelijk opstellen, zich gedekt weten door het Rijk. (...) De provincies moeten het behoedzaam doen en dan hoop ik dat zij zich uiteindelijk gedekt weten door wat we hier op rijksniveau met de voorstellen doen.”

Deze uitspraak impliceert dat de regering en – eventueel – de Raad van State aan de Tweede Kamer de informatie behoren te verstrekken die haar in staat stelt te beoordelen of het handelen van een provincie als *verstandig, redelijk en behoedzaam* kan worden beschouwd.

Ook in het licht van dit regeringsstandpunt is het onbegrijpelijk dat de minister een zorgvuldige toetsing en beoordeling van dit discutabele proces kennelijk achterwege heeft gelaten. Met als gevolg dat in de Memorie van Toelichting ten onrechte de indruk kon ontstaan bij de Raad van State en de Tweede Kamer dat op het handelen van de provincie Groningen niets aan te merken is, en evenmin op het herindelingsadvies betreffende Haren.

Om aan de commissie te laten zien wat er aan de Memorie van Toelichting mankeert heeft het Burgercomité een ‘verbeterde’ versie gemaakt, met gebruikmaking van feiten uit het rapport *De ongemakkelijke waarheid* (los bijgevoegd). Deze versie is ook onderdeel van deze reactie.

Was provincie wel bevoegd tot toepassing art. 8 Wet arhi?

In § 2.1. *Voorgeschiedenis* van de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde (34 593) schreef minister Plasterk “[dat] in het collegeakkoord 2015–2019 van de provincie Groningen sprake is van wijziging van het beleid op het gebied van provinciale sturing bij gemeentelijke herindelingen. Waar het vorig college koos voor sterke provinciale sturing, hanteert de provincie nu het uitgangspunt dat gemeenten in eerste instantie zelf aan zet zijn. In beginsel laat de provincie het nu aan de gemeenten om keuzen te maken waar het de bestuurlijke toekomst en voorstellen voor gemeentelijke herindeling betreft. Deze rolopvatting komt overeen met de uitgangspunten van het Beleidskader gemeentelijke herindeling 2013”.¹

Voor de volledigheid had hieraan kunnen worden toegevoegd dat de coalitiepartijen in hun collegeakkoord vastlegden dat “de herindeling niet wordt opgelegd, we ondersteunen de initiatieven die gemeenten

---

¹ Kamerstukken II 2012/13, 28 750, nr. 53.

aandragen.” Voor het wetsvoorstel Bellingwedde/Vlagtwedde was deze toevoeging overbodig, omdat daar sprake is van een herindelingsadvies van deze twee gemeenten. Voor het nu voorliggende wetsvoorstel 34 805 is het (ontbreken ervan) echter relevant, omdat hier sprake is van een herindelingsadvies van de provincie.

Daarom valt het op dat in § 2.1. *Voorgeschiedenis* van de Memorie van Toelichting bij het voorliggende wetsvoorstel in het geheel niet wordt ingegaan op de in 2015 opgetreden wijziging van beleid op het gebied van provinciale sturing bij gemeentelijke herindelingen. De afspraak in het *Collegeakkoord 2015-2019 provincie Groningen* dat geen herindeling wordt opgelegd, wordt niet genoemd. Evenmin is vermeld dat deze afspraak als volgt is uitgewerkt en vastgelegd in een besluit van het college van GS d.d. 1 september 2015: “Ons college legt niet eigenstandig een herindeling op, indien daarvoor geen draagvlak is bij de betrokken gemeenten.” Met andere woorden: gedeputeerde staten hebben met zoveel woorden zichzelf het recht ontzegd in deze collegeperiode artikel 8 Wet arhi toe te passen om enige gemeente in de provincie Groningen te dwingen tot een herindeling waarvoor bij die gemeente geen draagvlak is. Het college van GS bevestigde zijn besluit in een brief van 3 december 2015 aan de raad van Haren, naar aanleiding van een raadsvoorstel tot continuering van de zelfstandigheid van de gemeente Haren. Nadien is dit besluit niet herroepen en derhalve nog steeds van kracht. En daarmee ook de met dit besluit gewekte verwachtingen bij het gemeentebestuur en de bevolking van Haren.

In zijn besluiten op basis van art. 8 Wet arhi, genomen op 30 maart en 28 juni 2016 en gericht op samenvoeging van Haren met Groningen en Ten Boer, heeft het college van GS geen enkele relatie gelegd met zijn besluit van 1 september 2015, laat staan de tegenstrijdigheid deugdelijk gerechtvaardigd. Opmerkelijk is ook dat het besluit van 30 maart 2016 niet staat in de besluitenlijst van de betreffende week. Door ook in het herindelingsadvies geen uitleg te geven voor zijn U-bocht jegens het besluit om herindeling niet van bovenaf op te leggen, en zelfs dat cruciale en nog altijd geldige besluit onvermeld te laten, heeft het provinciebestuur de schijn op zich geladen deze anomalie verborgen te willen houden. Vooralsnog met succes, daar het ook buiten de Memorie van Toelichting is gehouden.

Dat minister Plasterk het blijkbaar niet nodig achtte te toetsen of de provincie bevoegd was om artikel 8 Wet arhi ten aanzien van Haren toe te passen en de Raad van State en de Tweede Kamer hierover duidelijkheid te verschaffen, valt nog om een andere reden niet te begrijpen. Een toetsing aan de voorwaarden die aan het gebruik van artikel 8 Wet arhi zijn gesteld in § 3 van het *Beleidskader gemeentelijke herindeling*, is ook achterwege gebleven, of heeft geen aanwijsbare sporen achtergelaten. In de Memorie van Toelichting staat hierover niets. Ten onrechte, want de twee gevallen waarin volgens § 3 een provincie een herindelingsprocedure mag starten, deden zich bij Haren niet voor. Er was in het geval van Haren geen noodzaak tot ingrijpen om ‘te voorkomen dat gesprekken tussen gemeenten jarenlang voortduren zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst’. Evenmin was er een noodzaak tot ‘het oplossen van naar het oordeel van de provincie urgente problemen die alleen opgelost kunnen worden met een herindeling’. Dat GS in hun besluit d.d. 30 maart 2016 geen van deze beide gronden aanvoerden als argument voor hun ingrijpen, maakt impliciet wel duidelijk dat GS beseften dat zij niet binnen de (discretionaire) ruimte zijn gebleven die in het Beleidskader werd geboden. Derhalve had de provincie niet met een provinciale herindelingsprocedure gericht op samenvoeging van Haren met Groningen en Ten Boer mogen starten.

Opschaling van de gemeente Haren

In het herindelingsadvies en de Memorie van Toelichting wordt zeer ten onrechte gesteld dat Haren geen andere opschalingsmogelijkheid heeft dan met Groningen en Ten Boer. Er is wel degelijk een herindelingsalternatief, namelijk met de Drentse buurgemeente Tynaarlo. Haren en Tynaarlo maken beide deel uit van de groene long tussen de stedelijke kernen Groningen en Assen en hebben binnen de Regio Groningen-Assen een gemeenschappelijke opgave tot instandhouding en versterking van de kwaliteiten van dit erkend waardevolle landelijke gebied van Hondsrug en Drentsche Aa. De gemeenten Haren en Tynaarlo hebben een zeer lange gemeenschappelijke grens (de grens met de gemeente Groningen is daarentegen heel klein, met Ten Boer non

existent). Haren en Tynaarlo hebben samen ruim 50.000 inwoners en veel gemeenschappelijke eigenschappen die bij herindeling criteria zijn. Hun gemeentebesturen hebben in 2015 de intentie uitgesproken via stapsgewijze uitbreiding van de onderlinge samenwerking, o.a. gezamenlijk opstellen van een omgevingsvisie, toe te groeien naar een samengaan op middellange termijn. Met het starten van de herindelingsprocedure ex art. 8 Wet arhi heeft de provincie Groningen Haren en Tynaarlo verhinderd hieraan invulling te geven. Een petitie aan de Tweede Kamer, waarin dit alternatief met nadruk wordt genoemd voor het geval de Tweede Kamer opschaling van Haren nodig vindt, is inmiddels alleen al in Haren door meer dan 4000 inwoners getekend.

Is er draagvlak in Groningen en Ten Boer voor herindeling met Haren?

De gemeenteraden van Groningen en Ten Boer hebben niet gevraagd om Haren bij de herindeling van hun gemeenten te betrekken. Als de provincie dit wel wilde, dan wensten Groningen en Ten Boer hiervan geen hinder te ondervinden. Tweemaal hebben zij dit unaniem uitgesproken. Zij wilden geen wijzigingen in hun afspraken over de herindelingsdatum (1 januari 2019) en hun lichte samenvoeging. Nu dreigt opheffing van de gemeente Groningen, met ingrijpende kosten en andere gevolgen, waardoor ook de beoogde herindelingsdatum in gevaar komt. Het laat zich raden wat dit voor het bestuurlijk draagvlak in Groningen en Ten Boer betekent. Draagvlak bij de inwoners van die gemeenten is nooit serieus onderzocht. Uit de zeer geringe opkomst bij de voorlichtingsbijeenkomsten en het eveneens zeer geringe aantal zienswijzen kan worden afgeleid dat de belangstelling nagenoeg ontbreekt. In de Memorie van Toelichting blijft het beperkte draagvlak bij Groningen en Ten Boer onderbelicht.

Is samenvoeging van Haren met Groningen in het belang van de regio?

In de Memorie van Toelichting wordt een sterke nadruk gelegd op het belang voor 'de regio' dat de gemeente Groningen wordt uitgebreid met de gemeenten Haren en Ten Boer. Het is echter volkomen onduidelijk wat hier onder 'de regio' wordt verstaan, al lijkt het hier te gaan over niet nader genoemde (delen van?) gemeenten in de provincie Groningen. In één zinsnede wordt de enige beleidsmatige regio waartoe o.a. Groningen, Haren en Ten Boer behoren, namelijk de interprovinciale Regio Groningen-Assen, met name genoemd, maar dit is niet de regio die in de Memorie van Toelichting kan zijn bedoeld. Voorafgaand en tijdens de herindelingsprocedure is immers nooit onderzocht wat samenvoeging van de landelijke gemeente Haren met de stedelijke gemeente Groningen voor de Regio Groningen-Assen zou kunnen betekenen. Zo'n (interprovinciaal) onderzoek had voor de hand gelegen, onder andere omdat het aan deze regio ten grondslag liggende concept van 'mal-contramal' wordt verzwakt indien de gemeente Tynaarlo als enige de 'groene long' tussen Groningen en Assen zou moeten beschermen tegen de druk vanuit de twee stedelijke kernen. Tot nu toe werken Haren en Tynaarlo samen aan de instandhouding en versterking van de kwaliteiten van de 'groene long' – één van de drie hoofddoelstellingen in de *Regiovisie Groningen-Assen 2030*. Het is wat navrant dat juist dit bewezen functioneren in regionaal verband in de Memorie van Toelichting wordt verzwegen, terwijl niet gespecificeerde verwachtingen binnen een niet gespecificeerde regio als argumenten voor herindeling met Groningen en Ten Boer worden voorgesteld.

Consequenties

De bij onze democratische rechtsstaat behorende vereisten van zorgvuldige wetgeving en behoorlijke rechtsbescherming bieden geen ruimte voor een onverkorte voortzetting van de behandeling van een wetsvoorstel, nu de voorbereiding ervan aantoonbaar niet zorgvuldig, behoorlijk en rechtmatig is geweest en de Raad van State en de Tweede Kamer hierover niet juist zijn geïnformeerd. Dit geldt a fortiori ingeval de overheid die het eerste deel van de voorbereiding heeft gedaan, aantoonbaar hiertoe niet het recht had. In zulke situaties is onafhankelijk onderzoek nodig om de noodzakelijke duidelijkheid te verkrijgen. In afwachting van de uitkomsten ervan en de hieruit door de regering en de Tweede Kamer te trekken conclusies, behoort de behandeling van het wetsvoorstel te worden opgeschort.

In het onderhavige geval zou opschorting van de parlementaire behandeling echter de gemeenten Groningen en Ten Boer duperen. Tegenover deze gemeenten zou opschorting ook om een andere reden niet te

verantwoord zijn: de foute handelwijze van de provincie heeft uitsluitend betrekking op de positie van Haren. Onder deze omstandigheden is de enige redelijke oplossing dat Haren uit het wetsvoorstel wordt gehaald, met als bijkomend voordeel voor Groningen en Ten Boer dat een lichte samenvoeging alsnog mogelijk wordt. Mocht het onderzoek uitwijzen dat de voorbereiding van het wetsvoorstel, voor zover het Haren betreft, wel zorgvuldig, behoorlijk en rechtmatig is geweest, dan is het aan de minister om hieraan conclusies te verbinden.

Verzoek

Het Burgercomité Haren geeft de vaste commissie dringend in overweging de minister van BZK te verzoeken:

1. Haren uit het voorliggende wetsvoorstel te halen, opdat de Tweede Kamer de behandeling van het gewijzigde wetsvoorstel onverwijld kan voortzetten;
2. onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de voorbereiding van het wetsvoorstel, voor zover het de gemeente Haren betreft;
3. in afwachting van de uitkomsten van het onafhankelijk onderzoek de gemeente Haren de gelegenheid te bieden haar verbeterplan *Beterr Haren* volledig uit te voeren en de samenwerking met de gemeente Tynaarlo uit te breiden, onder leiding van een nieuw te benoemen burgemeester die de belangen van de inwoners van de gemeente Haren dient; en
4. aan de hand van de uitkomsten van het onafhankelijk onderzoek een standpunt te bepalen over de opties voor de raad van Haren ten aanzien van de bestuurlijke toekomst van de gemeente.

Inspreken tijdens hoorzitting

Voor het geval de commissie onverhoopt zou besluiten dat de behandeling van het wetsvoorstel, met inbegrip van de herindeling van Haren, onverwijld wordt voortgezet, laat het Burgercomité weten dat het gebruik wenst te maken van de mogelijkheid tot inspreken tijdens de afgesproken hoorzitting en daarbij een korte video te tonen.

Een afschrift van deze reactie (met de twee bijlagen) wordt ter kennis gebracht van minister Ollongren, de vice-president van de Raad van State, de president van de Hoge Raad en de procureur-generaal bij de Hoge Raad. Na 27 november a.s. wordt aan de reactie en het bijbehorende rapport openbare bekendheid gegeven.

Hoogachtend,
Stichting Burgercomité Haren,

w.g.

Mr. dr. G.A. Biezeveld, voorzitter

w.g.

drs. Th. J.D. Straatman, secretaris

Bijlagen:

Opgenomen in de brief

- Samenvatting van het rapport *De ongemakkelijke waarheid over het herindelingsdossier Haren*

Los bijgevoegd:

- Rapport *De ongemakkelijke waarheid over het herindelingsdossier Haren* (los bijgevoegd)
- Een 'verbeterde' versie van de Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel 34 805

Niet opgenomen in afschrift:

- Namen van burgers van de gemeente Haren die deze reactie ondersteunen

Samenvatting van het rapport *De ongemakkelijke waarheid over het herindelingsdossier Haren*

Het provinciebestuur van Groningen wil dat de gemeente Haren wordt opgeheven en samengevoegd met Groningen en Ten Boer. Hiertoe heeft het eigenstandig aan Haren een herindeling van bovenaf opgelegd, hoewel in het provinciale collegeakkoord 2015-2019 en een hierop gebaseerd collegebesluit (1 september 2015, nr. 2015-38.408/36/A.12, BJC) is vastgelegd dat gemeenten niet tot herindeling worden gedwongen. Waarom dit handelen in strijd met het weloverwogen gekozen uitgangspunt en het eigen besluit en met de hierdoor bij Haren gewekte verwachtingen onvermijdelijk en gerechtvaardigd was, heeft het provinciebestuur nooit gemotiveerd, laat staan verantwoord. In het provinciale herindelingsadvies en het erop gebaseerde wetsvoorstel tot samenvoeging van Groningen, Haren en Ten Boer is de strijdigheid niet gemeld.

Het provinciebestuur is bij het nemen van het besluit tot opleggen van een herindeling met Groningen en Ten Boer voorbijgegaan aan de overtuigende uitslag van het in maart 2014 in Haren gehouden raadplegend referendum. Bij een opkomst van 74,5% heeft bijna driekwart van de kiezers (74,1%) een voorlopig besluit tot samenvoeging met Groningen en Ten Boer afgewezen. Bij de gelijktijdig gehouden raadsverkiezing behaalden de partijen die tegen een fusie met Groningen waren, een ruime meerderheid.

Het provinciebestuur heeft bij de voorbereiding en vaststelling van het herindelingsadvies de raad en de bevolking van Haren stelselmatig genegeerd. Hiermee heeft het ernstig tekortgedaan aan hun rechten en belangen. Ook het volgens het COELO toereikende financiële verbeterplan van Haren is genegeerd.

Het provinciebestuur heeft algemene beginselen van behoorlijk bestuur stelselmatig geschonden. Doordat de wetgever bij een provinciale herindelingsprocedure geen rol heeft toegekend aan de rechter, heeft het volledig ontbroken aan rechtsbescherming.

Het provinciebestuur heeft gelogen en feiten en argumenten naar eigen inzicht en gewenste uitkomst gemanipuleerd. Feiten en contra-argumenten die het provinciebestuur niet uitkwamen, werden genegeerd en buiten het herindelingsadvies gehouden. Hierdoor zijn de Minister van BZK, de Raad van State en de Tweede en Eerste Kamer niet deugdelijk geïnformeerd.

De Raad van State verwerpt mede hierom toepassing van 'lichte samenvoeging' en neemt daarmee afstand van het handelen van het provinciebestuur. De Minister van BZK heeft vervolgens in het wetsvoorstel tot herindeling dat aan de Tweede Kamer is aangeboden, voor de reguliere herindelingsprocedure gekozen, maar heeft verzuimd de overige tekortkomingen van het handelen van het provinciebestuur in de afwegingen te betrekken. Uit het wetsvoorstel blijkt niet of en, zo ja, hoe de Minister het handelen van het provinciebestuur heeft beoordeeld aan de hand van het *Beleidskader gemeentelijke herindeling*, algemene beginselen van behoorlijk bestuur en zijn eigen maatstaven: 'verstandig', 'redelijk' en 'behoedzaam'.

Daarom is nu de Tweede Kamer aan zet. Voor een zorgvuldige en niet vooringenomen beoordeling van en goede afwegingen rond het wetsvoorstel tot herindeling van Haren, met inachtneming van onder meer het gelijkheidsbeginsel, is dit rapport gemaakt. Het bevat ook een analyse van eerdere besluitvorming van de wetgever over beoogde herindelingen die sterke overeenkomsten vertoonden met die van Haren.